

การศึกษาผลกระทบทางสังคมของนโยบายและรายการโทรทัศน์ไทยต่อผู้ชม

นางสาวสุจิตรา แซ่ลู่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-723-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17140092

A Study of Social Impacts of Thai Television Policy and
Programs on Viewers

Miss Sujittra Lu

คุณย์วิทยทรรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Sociology and Anthropology

Graduate school

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-723-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาผลกระทบทางสังคมของนโยบายและรายการโทรทัศน์ไทยต่อผู้ชม
โดย นางสาวสุจิตรา - แซ่ลู่
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุกธาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุจิตรา สุกภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุกธาศาสตร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ตินณะกุล)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุจิตรา แซ่ลู่ : การศึกษาผลกระทบทางสังคมของนโยบายและรายการโทรทัศน์ไทยต่อผู้ชม
(A Study of Social Impacts of Thai Television Policy and Programs..
on Viewers) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อารง สุทธาศาสตร์, 130 หน้า. ISBN
974-583-723-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การจ้ดรายการโทรทัศน์ของรัฐและของแต่ละสถานี มีการกำหนดหรือไม่ ถ้ามี ๑ อย่างไรและวัตถุประสงค์ของการจ้ดรายการโทรทัศน์ได้เสนอรายการโทรทัศน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทำให้ผู้ชมได้รับผลต่าง ๑ เป็นไปตามที่รัฐได้กำหนดวัตถุประสงค์หรือไม่ ผู้ชมให้ความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์แตกต่างกันหรือไม่ มีความคิดเห็นอย่างไร ต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์ในปัจจุบัน ตลอดจนการศึกษาผลกระทบที่ผู้ชมได้รับจากรายการโทรทัศน์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับกลุ่มประชากรเป็นผู้ชมรายการโทรทัศน์ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนในหน่วยงานต่าง ๑ จำนวน 283 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดจะให้ความสำคัญในด้านการเมือง การปกครอง และวัตถุประสงค์ของการจ้ดรายการโทรทัศน์ของแต่ละสถานี จะมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยรัฐ นอกจากนั้นการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ในการจ้ดรายการโทรทัศน์ จะมีได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีทั้งหมด

ผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนด จะได้รับมากหรือน้อย จะแตกต่างกันตามตัวแปร เพศ วัย ระดับการศึกษา และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ไม่มีความแตกต่างกันในภูมิลำเนา

ความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ จะแตกต่างกันตามตัวแปร เพศ วัย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และภูมิลำเนา แต่ไม่มีความแตกต่างกันในระดับการศึกษา

ความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์จะแตกต่างกันตามตัวแปร ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา แต่ไม่มีความแตกต่างใน เพศ วัย และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลกระทบจากรายการโทรทัศน์ ด้านสุขภาพ จะได้รับแตกต่างกันตามตัวแปร ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ไม่แตกต่างกันใน เพศ วัย และภูมิลำเนา/ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ไม่มีความแตกต่างกันในตัวแปร เพศ วัย ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และภูมิลำเนา/ด้านการเมือง การปกครอง จะแตกต่างกันตามตัวแปร วัย ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ไม่แตกต่างกันในเพศ และภูมิลำเนา/ด้านเศรษฐกิจ จะได้รับแตกต่างกันตามตัวแปร ระดับการศึกษา และสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม แต่ไม่มีความแตกต่างกันในตัวแปร เพศ วัย และภูมิลำเนา / ด้านวัฒนธรรมจะไม่มีแตกต่างกันตามตัวแปร เพศ วัย ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และภูมิลำเนา

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชา.....สังคมวิทยา.....
ปีการศึกษา.....2534.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C430314 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: SOCIAL IMPACTS/ POLICY/ TELEVISION PROGRAMS/ VIEWERS

SUJITTRA LU : A STUDY OF SOCIAL IMPACTS OF THAI TELEVISION POLICY AND PROGRAMS ON VIEWERS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. ARONG SUTHASASNA, Ph.D. 130 pp. ISBN 974-583-723-7

This research is aimed to investigate whether there is a certain objective arrangement of television programs by the Government as well as by each television station. If so, in what manner and whether it is agreeable to the regular presentation by each station, whether it has a positive impacts on T.V. viewers, accordingly. It will further investigate the viewers' varied interests in and their opinion on quality of such programs. Finally, real impacts on the viewers will be studied.

The instrument for data collection is primarily a set of questionnaires. Population of this study consists of 283 T.V. viewers who are in both public and private sectors. Percentagization will be a primary tool for statistical analysis.

It is found that the government puts an emphasis on political and governmental aspects and each station's objectives are fundamentally agreeable to them. However, the regular presentation is not thourougly so.

Impacts on the viewers as intended by the Government are varied by sex, age, educational level, and socio-economic status, but are not so by residence.

The choice of program is related to sex, age, socio-economic status, and residence, but unrelated to educational level.

Opinions on the quality of the programs is related to educational level and residence, but unrelated to sex, age and socio-economic status.

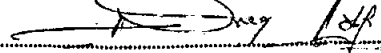
Impacts on health of the viewers is significantly related to educational level, socio-economic status, but unrelated to sex, age and residence. No relationship is found on social relations by sex, age, educational level, socio-economic status and residence.

As to political and governmental impacts some relations is found by age, educational level, socio-economic status, but found unrelated by sex and residence. Economic impact is found on educational level, socio-economic status, but not so by sex, age and residence. No relation is found in cultural impact by the studied variables, however.

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา..... สังคมวิทยา

ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และใคร่ขอกล่าวนามไว้เพื่อเป็นเกียรติคุณ ดังนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์สุพิศรา สุภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุกขาศาสน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำสนับสนุนการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์นี้ ในการชี้แนะกำหนดทิศทางตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.นิเทศ ดินณะกุล ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณชาวบ้านทั้งหลายในตำบลระโสม จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและหน่วยงานต่างๆ ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยและเพื่อน ๆ ที่ ี่ที่เขียนด้วยกันมาในความกรุณาเอื้อเฟื้อด้วยดี และที่ขาดไม่ได้ขอขอบคุณ คุณสุกฤษีสม ดังก้อง รท.สุรศักดิ์ ชื่นสุวรรณ คุณอำพา บุญเอี่ยม คุณกรมล คำประเสริฐกุล คุณนุชภัทร นพวัฒนกุล เป็นพี่และเพื่อนที่คอยให้การช่วยเหลือผู้วิจัย

ท้ายนี้ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณต่อครอบครัวในการให้การสนับสนุนในการเขียนครั้งนี้ โดยเฉพาะคุณสุพร แซ่ลู่ ซึ่งเป็นคุณป้า บุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวล้วนแต่เป็นผู้คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยโดยตลอด ด้วยความภาคภูมิใจที่ได้สำเร็จการศึกษาผู้วิจัยจึงขอมอบความภาคภูมิใจที่เกิดขึ้นนี้แก่บุคคลต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุจิตรา แซ่ลู่

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1: บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
การสำรวจเอกสารและผลงานวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดทั่วไปในการศึกษา.....	11
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
ขอบเขตของการวิจัย.....	18
สมมติฐานของการวิจัย.....	18
กรอบแนวคิดและทฤษฎี.....	20
นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย.....	27
2. ระเบียบวิธีการศึกษา.....	31
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	31
ตัวแปรและการวัดตัวแปร.....	32
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
3. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	106

บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	118
ประวัติผู้เขียน.....	130

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงความถี่ของตัวแปรเพศ.....	42
2. แสดงความถี่ของวัย.....	42
3. แสดงความถี่ของระดับการศึกษา.....	43
4. แสดงความถี่ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม.....	43
5. แสดงความถี่ของภูมิลำเนา.....	44
6. แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนด.....	44
6.1 แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดเกี่ยวกับความ เข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย	
6.2 แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดเกี่ยวกับความ สำนึกและรับผิดชอบ ในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	
6.3 แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดเกี่ยวกับความ สามัคคีร่วมมือร่วมใจซึ่งกันและกัน	
6.4 แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดเกี่ยวกับการรักษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษาไทยให้ดำรงอยู่	
6.5 แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนด เกี่ยวกับการ ให้ความรู้ ความบันเทิง ตามวัฒนธรรม ธรรมเนียม ประเพณี และศีลธรรม	
6.6 แสดงความถี่ของผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดเกี่ยวกับความเข้าใจใน นโยบายและประโยชน์ส่วนรวมของประเทศในด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ	
7. แสดงความถี่ของความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์.....	48
8. แสดงความถี่ของความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์.....	48
9. แสดงความถี่ของผลกระทบทางสังคมจากรายการโทรทัศน์.....	49
10. แสดงการเปรียบเทียบผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดของเพศมี ความแตกต่างกัน.....	60
11. แสดงการเปรียบเทียบผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดของวัยมีความ แตกต่างกัน.....	61

ตารางที่	หน้า
12. แสดงการเปรียบเทียบผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดของระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน.....	62
13. แสดงการเปรียบเทียบผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความแตกต่างกัน.....	63
14. แสดงการเปรียบเทียบผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่รัฐกำหนดของภูมิภาคที่มีความแตกต่างกัน.....	64
15. แสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของเพศที่มีความแตกต่างกัน.....	65
16. แสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของวัยที่มีความแตกต่างกัน.....	67
17. แสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของระดับการศึกษามีความแตกต่างกัน.....	69
18. แสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม มีความแตกต่างกัน.....	70
19. แสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของภูมิภาคที่มีความแตกต่างกัน.....	72
20. แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์ของเพศที่มีความแตกต่างกัน.....	74
21. แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์ของวัยที่มีความแตกต่างกัน.....	75
22. แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์ของระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน.....	76
23. แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความแตกต่างกัน.....	77
24. แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพรายการโทรทัศน์ของภูมิภาคที่มีความแตกต่างกัน.....	78
25. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบบที่ได้รับด้านสุขภาพจากรายการโทรทัศน์ของเพศที่มีความแตกต่างกัน.....	79

ตารางที่

หน้า

26. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านสุขภาพจากรายการโทรทัศน์ของวัย
มีความแตกต่างกัน..... 80

27. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านสุขภาพจากรายการโทรทัศน์ของ
ระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน..... 81

28. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านสุขภาพจากรายการโทรทัศน์ของ
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความแตกต่างกัน..... 82

29. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านสุขภาพจากรายการโทรทัศน์ของ
ภูมิลำเนา มีความแตกต่างกัน..... 83

30. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ชม
จากรายการโทรทัศน์ของเพศ มีความแตกต่างกัน..... 84

31. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ชม
จากรายการโทรทัศน์ของวัย มีความแตกต่างกัน..... 85

32. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ชม
จากรายการโทรทัศน์ของระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน..... 86

33. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ชม
จากรายการโทรทัศน์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความแตกต่างกัน.. 88

34. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ชม
จากรายการโทรทัศน์ของภูมิลำเนา มีความแตกต่างกัน..... 89

35. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านการเมืองการปกครองจากรายการ
โทรทัศน์ของเพศ มีความแตกต่างกัน..... 90

36. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านการเมืองการปกครองจากรายการ
โทรทัศน์ของวัย มีความแตกต่างกัน..... 91

37. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านการเมืองการปกครองจากรายการ
โทรทัศน์ของระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน..... 92

38. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านการเมืองการปกครองจากรายการ
โทรทัศน์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความแตกต่างกัน..... 93

39. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านการเมืองการปกครองจากรายการ
โทรทัศน์ของภูมิลำเนา มีความแตกต่างกัน..... 94

ตารางที่

หน้า

40. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านเศรษฐกิจ จากรายการโทรทัศน์ ของเพศ มีความแตกต่างกัน.....	95
41. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านเศรษฐกิจ จากรายการโทรทัศน์ ของวัยมีความแตกต่างกัน.....	96
42. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านเศรษฐกิจ จากรายการโทรทัศน์ ของระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน.....	97
43. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านเศรษฐกิจจากรายการโทรทัศน์ ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความแตกต่างกัน.....	98
44. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านเศรษฐกิจ จากรายการโทรทัศน์ของ ภูมิลำเนา มีความแตกต่างกัน.....	99
45. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านวัฒนธรรม จากรายการโทรทัศน์ ของเพศ มีความแตกต่างกัน.....	100
46. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านวัฒนธรรม จากรายการโทรทัศน์ ของวัย มีความแตกต่างกัน.....	101
47. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านวัฒนธรรม จากรายการโทรทัศน์ ของระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน.....	102
48. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านวัฒนธรรม จากรายการโทรทัศน์ ของสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม มีความแตกต่างกัน.....	103
49. แสดงการเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับด้านวัฒนธรรม จากรายการโทรทัศน์ ของภูมิลำเนา มีความแตกต่างกัน.....	104

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1: สรุปกรอบแนวคิดของสมมติฐาน..... 30
 ภาพที่ 2: สรุปกรอบแนวคิดของสมมติฐานที่ 6..... 110
 ภาพที่ 3: แผนภูมิแสดงอัตราส่วนร้อยละของผู้ชมที่ได้รับผลกระทบทางสังคม..... 111

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย